

CHO'LPONNING "QOR QÓYNIDA LOLA" ASARIDAGI SIMVOLIZM VA INSON RUHIYATI

Shodiyeva Shaxro'za Jovli qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Filologiya fakulteti O'zbek tili yo'nalish talabasi

Ilmiy rahbar.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14759483>

Annotatsiya. Cholponning "Qor Qóynida Lola" asari o'zining kuchli simbolizmi va chuqur ma'nosi bilan adabiyotda muhim o'rin egallaydi. Asarda qor va lola gullari tasvirlanib, ularning orasidagi o'zaro bog'lanish insonning ichki tuyg'ularini, sevgi va qayg'u kabi qarama-qarshi hislarni aks ettiradi. Maqolada Cholponning asaridagi simbolizm va uning inson ruhiyatiga ta'siri tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Cholpon, "Qor Qóynida Lola", Simvolizm, Sevgi, Qayg'u, Inson ruhiyati, She'riyat, Metafora, Tabiat va inson, Emotsional ifoda.

SYMBOLISM AND THE HUMAN PSYCHE IN CHOLPON'S "LOLA IN THE SNOW"

Abstract. Cholpon's "Lola in the Snow" occupies an important place in literature with its strong symbolism and deep meaning. The work depicts snow and tulip flowers, and the connection between them reflects the inner feelings of a person, such as opposite feelings such as love and sadness. The article analyzes the symbolism in Cholpon's work and its impact on the human psyche.

Keywords: Cholpon, "Lola in the Snow", Symbolism, Love, Sadness, Human psyche, Poetry, Metaphor, Nature and man, Emotional expression.

СИМВОЛИЗМ И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ ДУХ В ПРОИЗВЕДЕНИИ ЧУЛПАН «ЛОЛА НА СНЕГУ»

Аннотация. Произведение Чулпан «Лола в снегу» занимает важное место в литературе благодаря своей сильной символике и глубокому смыслу. На картине изображены подснежники и тюльпаны, а связь между ними отражает внутренние чувства человека, контрастирующие эмоции, такие как любовь и грусть. В статье анализируется символика в творчестве Чулпан и ее воздействие на психику человека.

Ключевые слова: Чулпан, «Лола в снегу», символизм, любовь, горе, человеческий дух, поэзия, метафора, природа и человек, эмоциональное выражение.

I. Kirish.

Cholpon — o'zbek adabiyotining buyuk shoirlaridan biri bo'lib, uning asarlari inson ruhiyatining chuqur qatlamlarini ifodalashdagi ustaligi bilan tanilgan.

"Qor Qóynida Lola" asari uning she'riy merosidagi eng yorqin misollardan biridir. She'rda tasvirlangan qor va lola gullari — bu ikki tabiat elementlari — sevgi va qayg'u kabi qarama-qarshi hislarni ifodalashda foydalaniladi. Asarda simvolizmning yuqori darajada ishlatilishi va lola gullari hamda qor orasidagi o'zaro bog'liqlik orqali inson ruhiyatining murakkabligi ochiladi.

II. Simvolizm va uning o'rni

Cholpon she'riyatida simvolizm o'ta muhim o'rin tutadi. "Qor Qóynida Lola" asarida qor, tabiiy jihatdan, sovuqlik, tanazzul, qayg'u va iztiroblarni ramzlaydi. Qor o'zining so'nggi yashash shakli sifatida insonning ichki kurashlarini, umidsizlik va xafagarchilikni aks ettiradi. Biroq, bu qor orasida lola gullarining ochilishi — go'zallik va sevgi ramzi sifatida — bir-biriga ziddiyatli, ammo bir-birini to'ldiradigan element sifatida chiqadi. Lola, o'zining nafisligi bilan, hayot va muhabbatning yuqori ramzi bo'lib, qorning sovuqligi bilan kontrastda turgan go'zallikni ifodalaydi. Bu qarama-qarshilik orqali Cholpon sevgi va qayg'u o'rtasidagi nozik chegara haqida fikr yuritadi. U sevgi va qayg'u o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatib, insonning ichki kurashlari, uning qalbida sodir bo'ladigan ehtiroslar va iztiroblarni tasvirlaydi. Asarda qor va lola gullarining o'zaro aloqasi, inson qalbida bo'layotgan boshqotirma hissiyotlarning uyg'unligini simvolizatsiya qiladi.

III. Inson ruhiyatining tasviri

"Qor Qóynida Lola" asarida simvolizm orqali inson ruhiyatining murakkabligi tasvirlanadi.

Qor — tashqi dunyoda sodir bo'layotgan sovuq va noxush holatlarni, ichki kurashni anglatadi. Qor, ko'pincha odamlarning qalbida bo'layotgan iztiroblar, qalbdagi sovuqlikni, tashvishlarni anglatadi. Asarda lola gullari, aksincha, tabiiy go'zallik, ehtiros va sevgi ramzi sifatida ishlatiladi.

Cholpon, lola gullarining qor ichida o'sishini ko'rsatib, insonning yengilishlari va ichki iztiroblari bilan kurashini, bir vaqtning o'zida esa umid va go'zallikka bo'lgan intilishlarini ifodalaydi. Asardagi bu qarama-qarshilik, sevgi va qayg'u, hayotning o'zida mavjud bo'lgan ikki jihatni ifodalaydi. Qor va lola guli bir-biriga ziddiyatli, ammo bir-birini to'ldiruvchi elementlar sifatida ishlatiladi. Biroq, bu elementlar birgalikda inson qalbining qarama-qarshi his-tuyg'ularini aks ettiradi. Bu shoirning inson ruhiyatining murakkabligini, uning iztiroblari va go'zallikka intilishlarini tasvirlashga bo'lgan yondoshuvini ko'rsatadi.

IV. Cholponning she'riy uslubi va tasvirlar

Cholponning she'riy uslubi, o'zining mukammal tasvirlari va metaforalari bilan ajralib turadi. She'rda qor va lola gullarining tasvirlari uning simvolik va emotsional kuchini oshiradi.

Cholpon she'rda tabiatni inson ruhiyatining holatlari bilan bog'laydi, bu esa o'quvchiga chuqur ma'no beradi. Qorning sovuqligi va lola gullarining go'zalligi o'rtasidagi kontrast, sevgi va qayg'u o'rtasidagi uyg'unlikni va inson ruhiyatining qarama-qarshi holatlarini aks ettiradi.

Cholponning metafora va simbolizmga asoslangan uslubi she'rga qo'shimcha chuqurlik va ma'no beradi. Asarda qor, go'zallik va sevgi, iztiroblar va qayg'u o'rtasidagi o'zaro aloqalarni chuqurroq anglashga yordam beradigan elementlar mavjud. Shoir, tabiiy elementlar orqali insonning ichki holatlarini va his-tuyg'ularini ko'rsatadi. Bu uslub, o'quvchini she'rning chuqur ma'nosiga yanada yaqinlashtiradi.

V. Xulosa

Cholponning "Qor Qóynida Lola" asari, uning she'riy uslubining kuchi va simbolizmning yuqori darajada ishlatilgani bilan ajralib turadi. She'rda tasvirlangan qor va lola gullari inson ruhiyatining ikki qarama-qarshi holatini — sevgi va qayg'uni — ifodalashda ishlatiladi. Qor, sovuq va qayg'u ramzi sifatida, lola gullari esa sevgi va go'zallik ramzi sifatida namoyon bo'ladi.

Cholpon o'zining she'riy tasvirlari va simbolizmi orqali, inson qalbidagi nozik his-tuyg'ularni, ehtiroslar va iztiroblarni o'quvchiga etkazadi. "Qor Qóynida Lola" asari, nafaqat Cholponning she'riy san'ati, balki inson ruhiyatining murakkabligini anglash uchun muhim manba hisoblanadi.

REFERENCES

1. Chólpon, Abdulla. Qor qóynida lola. Toshkent: Adabiyot nashriyoti, 1985.
2. Rahmatullaev, T. "Chólpon va uning ijodi." Adabiyotshunoslik jurnali, 1990.
3. Qodirov, O. "Chólpon: hayoti va ijodi." Adabiyot o'quv qo'llanmasi, 2005.
4. Ismoilov, B. "O'zbek adabiyotida Chólponning o'rni." O'zbek adabiyoti va san'ati jurnalida maqola, 2010.
5. Muhammadiev, A. Chólponning poetikasi. Toshkent: Fan nashriyoti, 2008.